

Voorstel

Begrippenlijst Gas

versie 1.0 – t.b.v. DTe

Arnhem, 21 april 2005

2005-3752

N.B.

In het overleg met de representatieve organisaties is toegezegd om de begrippen die thans nog in de diverse individuele documenten zijn opgenomen, te verplaatsen naar de Begrippenlijst Gas. Dit houdt in dat alle overige documenten volledig moeten worden gescreend op het mogelijke gebruik van de desbetreffende begrippen in een eventueel iets andere betekenis. Vanwege de beschikbare tijd is er daarom voor gekozen om de begrippen thans nog in de onderscheiden documenten te laten staan en deze in een volgende release van de voorstellen (bijv. n.a.v. uw wijzigingsverzoek ex art. 12f, lid 3 van de Gaswet) waar mogelijk alsnog aan de Begrippenlijst Gas toe te voegen.

Begrippenlijst Gas

Onderstaande begrippen dienen voor gebruik in samenhang met de voorwaarden op grond van de artikelen 12a en 12b van de Gaswet.

Begrippen die in de Gaswet zijn gedefinieerd, zijn in deze Begrippenlijst Gas letterlijk overgenomen en herkenbaar door een * achter het begrip.

Waar in onderstaande begrippen sprake is van een tijdsaanduiding wordt bedoeld een tijdsaanduiding volgens de Local European Time (LET)

aangeslotene	een persoon die beschikt over een aansluiting op een gastransportnet, niet zijnde een netkoppeling, dan wel degene die om een aansluiting heeft verzocht
aansluitcapaciteit	hoeveelheid gas die in een uur maximaal over een aansluiting kan worden overgedragen, uitgedrukt in $m^3(n)/uur$
aansluiting *	één of meer verbindingen tussen een gastransportnet en een onroerende zaak als bedoeld in artikel 16, onderdelen a tot en met d, van de Wet waardering onroerende zaken
aansluitingenregister	een register, ingericht en beheerd door de netbeheerder, waarin voor de aansluitingen op zijn net kenmerkende gegevens zijn vastgelegd
aansluitleiding	de leiding die, ofwel als onderdeel van de gasinstallatie ofwel als onderdeel van het regionale gastransportnet, de gasinstallatie met het regionale gastransportnet verbindt
aansluitovereenkomst	de overeenkomst tussen de aangeslotene en de regionale netbeheerder betreffende de aansluiting van de aangeslotene op het regionale gastransportnet
aansluit- en transportovereenkomst	de overeenkomst tussen een aangeslotene en een regionale netbeheerder betreffende de aansluiting op een regionaal gastransportnet en het transport van gas
afnemer *	een persoon met een aansluiting op een gastransportnet
bedrijfscondities	de condities bepaald door de heersende temperatuur en druk.
calorische bovenwaarde	de hoeveelheid energie, uitgedrukt in megajoule [MJ], afgerond op drie cijfers achter de komma, die vrijkomt bij de volledige verbranding van 1 $m^3(n)$ gas in lucht, wanneer de na de verbranding aanwezige componenten tot de uitgangscondities van temperatuur en druk worden teruggebracht, zijnde 298,15 K en een absolute druk van 101,325 kPa (1,01325 bar), en waarbij de bij de verbranding gevormde waterdamp wordt gecondenseerd. Symbool "H _s "; eenheid [MJ/m ³ (n)] <i>N.B. in Europees verband is afgesproken om op termijn over te stappen op de kWh als eenheid voor energie. Omdat nog niet duidelijk is wanneer dat gaat plaatsvinden, conformeren wij ons vooralsnog aan de bestaande praktijk</i>
calorische verrekening	de omrekening van een volume gas met een calorische bovenwaarde naar een volume met de referentie calorische bovenwaarde, waarbij de referentie calorische bovenwaarde 35,17 MJ bedraagt.

compressibiliteit	het werkelijke volume van een gegeven massa aardgas gedeeld door het eigen volume, onder de zelfde condities, als berekend met de ideale gaswet (de wet van Boyle en Gay-Lussac)
comptabele meetdata	meetgegevens betreffende aansluitingen op een regionaal gastransportnet die zijn gevalideerd en vastgesteld door een erkende meetverantwoordelijke en op basis waarvan gealloceerd en gefactureerd kan worden
dichtheid	de massa van een hoeveelheid gas gedeeld door het eigen volume bij gespecificeerde condities van druk en temperatuur. Symbool: "ρ"; eenheid [kg/m ³].
directeur *	de Directeur van de dienst uitvoering en toezicht energie
directeur-generaal *	de directeur-generaal van Nederlandse mededingingsautoriteit, bedoeld in artikel 2 van de Mededingingswet
EAN-code	uniek identificatienummer conform de Europese Artikel Nummering
economische eigendom *	het krachtens een rechtsverhouding gerechtigd zijn tot alle rechten en bevoegdheden ten aanzien van een goed, met uitzondering van het recht op levering, en het gehouden zijn om alle verplichtingen ten aanzien van dat goed voor zijn rekening te nemen en daarmee het volledige risico van waardeverandering of tenietgaan van het goed te dragen, zonder dat het goed geleverd is
gas *	stof die bij een temperatuur van 15° Celsius en bij een druk van 1,01325 bar in gasvormige toestand verkeert en in hoofdzaak bestaat uit methaan of een andere stof die vanwege haar eigenschappen aan methaan gelijkwaardig is
gasbedrijf *	een netbeheerder, een gasopslagbedrijf, een LNG-bedrijf of een natuurlijke persoon of een rechtspersoon die de productie, de aankoop of de levering van gas verricht, maar geen eindafnemer van dit gas is
gasdag	een periode die begint om 06:00 uur van een kalenderdag en eindigt om 06:00 uur van de daaropvolgende kalenderdag. De datum van een gasdag zal zijn de datum waarop die gasdag begint zoals hiervoor omschreven
gasinstallatie	het samenstel van gastechnisch materiaal en leidingen in gebruik bij een gebruiker na het overdrachtspunt gezien vanuit het gastransportnet
gaskwaliteit	de samenstelling van het gas alsmede de fysische eigenschappen ervan
gasmeter	deel van een meetinrichting waarmee het gasvolume onder bedrijfscondities wordt vastgesteld (niet-herleid volume)
gasopslagbedrijf *	een ieder die een gasopslaginstallatie beheert
gasopslaginstallatie *	een installatie voor de opslag van gas, met inbegrip van het gedeelte van een LNG-installatie dat voor opslag wordt gebruikt, maar met uitzondering van het gedeelte dat wordt gebruikt voor gasproductie, en met uitzondering van installaties die uitsluitend ten dienste staan van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet bij de uitvoering van zijn taken
gasproductienet *	een of meer pijpleidingen die onderdeel uitmaken van een olie- of gaswinningsproject of die worden gebruikt voor het transport van gas rechtstreeks van een gaswinningsproject naar een verwerkingsinstallatie, een opslagplaats of een aanlandingsplaats

gastransportnet *	niet tot een gasproductienet behorende, met elkaar verbonden leidingen of hulpmiddelen bestemd of gebruikt voor het transport van gas, met inbegrip van landsgrensoverschrijdende leidingen, hulpmiddelen en installaties waarmee dat transport ondersteunende diensten worden verricht, behoudens voor zover deze leidingen en hulpmiddelen zijn gelegen binnen de installatie van een afnemer
GOS	gasontvangstation, zijnde een administratief verzamelpunt, doorgaans gedefinieerd op de grens van het landelijk gastransportnet en een (deel van een) regionaal gastransportnet, ten behoeve van de uitvoering van een aantal marktfaciliterende taken door de netbeheerder, meestal samenvallend met de plaats van een of meer systeemverbinding(en). Indien het verzamelpunt betrekking heeft op meer dan één systeemverbinding, wordt het ook wel aangeduid als "pseudo-GOS".
grootverbruiker	een verbruiker niet zijnde een kleinverbruiker
herleidingsfactor	de verhouding tussen het volume onder normaalcondities (herleid volume) en het volume onder bedrijfscondities (niet-herleid volume) over een bepaalde periode
invoeder	een aangeslotene die gas invoedt in een regionaal gastransportnet.
invoedingsinstallatie	een installatie waarmee door een invoeder gas in het regionale gastransportnet kan worden ingebracht
kleinverbruiker	de in artikel 43, eerste lid, van de Gaswet bedoelde afnemer
kubieke meter Groningen gas [$m^3(n;35,17)$]	een kubieke meter gas onder normaalcondities met een calorische bovenwaarde van 35,17 MJ
landelijk gastransportnet *	een gastransportnet, met uitzondering van een gastransportnet als bedoeld in artikel 18h, eerste lid, dat uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd of wordt gebruikt voor het op landelijk niveau transporteren van gas
leverancier	degene die de levering van gas verzorgt ten behoeve van een verbruiker
leveringsovereenkomst	een overeenkomst tussen een leverancier en een verbruiker betreffende levering en afname van gas
leveringsvergunning	een vergunning als bedoeld in artikel 43, lid 1 van de Gaswet
LNG-bedrijf *	een ieder die een LNG-installatie beheert
LNG-installatie *	een installatie die gebruikt wordt voor het vloeibaar maken van gas, of voor de invoer, de verlading, of de hervergassing van vloeibaar gas, met inbegrip van ondersteunende diensten en tijdelijke opslag die nodig zijn voor het proces van hervergassing en de daaropvolgende levering aan het transportsysteem, met uitzondering van de gedeeltes van de installatie die gebruikt worden voor opslag
meet- en regelinrichting	de apparatuur bestemd voor het vaststellen van het getransporteerde gasvolume en het regelen en beveiligen van de gasdruk, inclusief een of meer noodzakelijke toebehoren
meetinrichting	de apparatuur bestemd voor het vaststellen van het gasvolume
netbeheerder *	een vennootschap die op grond van artikel 2 is aangewezen voor het beheer van een of meer gastransportnetten

netgebruiker *	degene voor wie met behulp van een gastransportnet het transport van gas wordt verricht
netkoppeling	de verbinding tussen het landelijk gastransportnet en een regionaal gastransportnet dan wel de verbinding tussen een regionaal gastransportnet en een ander regionaal gastransportnet, met inbegrip van alle door de netbeheerder aangebrachte hulpmiddelen, zoals de meetinrichting, hoofdkranen, drukregelaars en beveiligingsinrichtingen. In het eerstbedoelde geval is de netkoppeling tevens een systeemverbinding (zie aldaar)
normaalcondities	de condities die gelden bij een temperatuur van 273,15 K (0 °C) en een absolute druk van 101,325 kPa (1,01325 bar)
normaal kubieke meter [m ³ (n)]	een hoeveelheid gas die onder normaalcondities een volume inneemt van één kubieke meter [m ³], waarbij onder normaalcondities wordt verstaan: de condities die gelden bij een temperatuur van 273,15 K (0°C) en een absolute druk van 101,325 kPa (1,01325 bar)
ondersteunende diensten *	de diensten die nodig zijn voor de toegang tot of de werking van gastransportnetten, LNG-installaties of opslaginstallaties, met inbegrip van het opvangen van fluctuaties in de belasting van het gastransportnet en menging, maar met uitzondering van de installaties die uitsluitend ten dienste staan van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet bij de uitvoering van zijn taken
Onze Minister *	Onze Minister van Economische Zaken
overdrachtspunt	<p>in geval van een aansluiting op het regionale gastransportnet: het fysieke verbindingspunt tussen enerzijds het regionale gastransport en anderzijds de gasinstallatie van de aangeslotene</p> <p>in geval van een systeemverbinding tussen het landelijk gastransportnet en een aangeslotene op het landelijk gastransportnet: het fysieke verbindingspunt tussen enerzijds het landelijk gastransportnet en anderzijds de gasinstallatie van de aangeslotene, waar het gas het landelijk gastransportnet verlaat; dit verbindingspunt ligt (gezien vanuit het landelijk gastransportnet) één meter achter het isolatiestuk, tenzij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet en de desbetreffende aangeslotene anders zijn overeengekomen</p> <p>in geval van een systeemverbinding tussen het landelijk gastransportnet en een regionaal gastransportnet: het fysieke verbindingspunt tussen enerzijds het landelijk gastransportnet en anderzijds het regionale gastransportnet waar het gas het landelijk gastransportnet verlaat; dit verbindingspunt ligt (gezien vanuit het landelijk gastransportnet) één meter achter het isolatiestuk, tenzij de netbeheerder van het landelijk gastransportnet en de desbetreffende regionale netbeheerder anders zijn overeengekomen</p>
particulier gastransportnet	een gastransportnet waarvoor op grond van artikel 2a van de Gaswet aan de eigenaar een ontheffing is verleend van de verplichting om een netbeheerder aan te wijzen
particuliere netbeheerder	een persoon die beschikt over een ontheffing als bedoeld in artikel 2a van de Gaswet.
regionaal gastransportnet	een gastransportnet waarvoor op grond van artikel 2, lid 1 van de Gaswet een netbeheerder is aangewezen, niet zijnde het landelijk gastransportnet

regionale netbeheerder	beheerder van een regionaal gastransportnet
relatieve dichtheid	is de dichtheid van een gas gedeeld door de dichtheid van droge lucht van de standaard samenstelling volgens ISO 6976 bijlage B bij normaal condities. Symbool "d"; eenheid [-].
richtlijn *	richtlijn nr. 2003/55/EG van het Europese Parlement en de Raad van de Europese Unie van 26 juni 2003 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas en houdende intrekking van richtlijn 98/30/EG (PbEG L 176)
shipper	een partij die ten behoeve van het transport van gas door het landelijk gastransportnet een overeenkomst met de netbeheerder van het landelijk gastransportnet heeft gesloten, dan wel een partij met een shipperserkenning
standaardjaarverbruik	het verwachte jaarverbruik (uitgedrukt in $m^3(n; 35,17)$) van een kleinverbruiker op een aansluiting in een standaard jaar (dat wil zeggen een jaar met gemiddelde klimaatcondities)
systeemverbinding	de verbinding tussen het landelijk gastransportnet en een regionaal gastransportnet dan wel een gasinstallatie van een aangeslotene, omvattende pijpleidingen, inclusief noodzakelijke toebehoren, en de meet- en regelinrichting, via welke het gas wordt overgedragen van het landelijk gastransportnet naar het regionale gastransportnet dan wel een gasinstallatie van een aangesloten systeemverbindingsconfiguratie het geheel van systeemverbindingen ten behoeve van één regionale netbeheerder of één aangeslotene
transportcapaciteit	hoeveelheid gas, uitgedrukt in $m^3(n; 35,17)/\text{uur}$ of MJ/uur die in een uur maximaal kan worden getransporteerd
transportovereenkomst	een overeenkomst tussen een netbeheerder en een netgebruiker betreffende het transport van gas
uur	de periode van een klokkuur, aanvangende op het gehele uur
uurmeting	een meetinrichting waarmee de per uur afgenomen of ter beschikking gestelde hoeveelheid gas wordt geregistreerd
verbruiker	een persoon die beschikt over een aansluiting op een gastransportnet, welke aansluiting bestemd is voor de afname van gas; indien de bedoelde persoon over meer dan één aansluiting beschikt, wordt hij voor iedere aansluiting beschouwd als één verbruiker
vergunninghouder *	een houder van een leveringsvergunning als bedoeld in artikel 43
verwant bedrijf *	verbonden onderneming in de zin van artikel 41 van de zevende richtlijn nr. 83/349/EEG van de Raad van 13 juni 1983 op de grondslag van artikel 54, derde lid, sub g, van het Verdrag betreffende de geconsolideerde jaarrekening of een geassocieerde onderneming in de zin van artikel 33, eerste lid, daarvan of een onderneming die aan dezelfde aandeelhouders toebehoort
volumehandleidinginstrument	deel van een meetinrichting waarmee het volume onder bedrijfscondities wordt omgerekend naar volume onder normaalcondities

werkdag	een dag niet zijnde een zaterdag of een zondag, die niet is een algemeen erkende feestdag als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Algemene Termijnenwet, noch een in het tweede of krachtens het derde lid van genoemd artikel met een algemeen erkende feestdag gelijkgestelde dag
Wobbe index	de calorische bovenwaarde gedeeld door de vierkantswortel van de relatieve dichtheid, Symbool "W _s "; eenheid [MJ/m ³ (n)].

Gebruikte natuurkundige eenheden en voorvoegsels

onderstaande eenheden hebben de betekenis zoals gedefinieerd in de publicatie 'International Standard ISO 1000 - 1992-11-00, SI units and recommendations for the use of their multiples and certain other units'.

"Pa"	de eenheid van druk (Pascal)
"J"	de eenheid van energie (Joule)
"K"	de eenheid van thermodynamische temperatuur (Kelvin)
"kg"	de eenheid van massa (kilogram)
"m"	de eenheid van lengte (meter)
"G"	het voorvoegsel dat gelijk is aan één miljard (1.000.000.000)
"M"	het voorvoegsel dat gelijk is aan één miljoen (1.000.000)
"k"	het voorvoegsel dat gelijk is aan één duizend (1.000)
"m"	het voorvoegsel dat gelijk is aan één duizendste (0,001)
"bar"	is gelijk aan honderd duizend (100.000) Pa
"°C"	betekent graden Celsius en 0 °C = 273,15 K